

22.5.16

91b → (סיום הפרק) 91b → (תנו רבנן אוצרי פירות) 90b

1. לאמר מתי יעבר החדש ונשכרה שָׁבֵר והשבת ונפתחה בר להקטין אִיפּה ולהגדיל שָׁקֵל ולענות מאזני מִרְמָה: עמוס ח, ה
 2. נשבע ה' בגאון יַעֲקֹב אם אֲשַׁכַּח לַנְּצַח כָּל מַעֲשֵׂיהֶם: עמוס ח, ז
 3. ותלכנה שתייהם עד באנה בית לחם ויהי כבאנה בית לחם ותהם כל העיר עליהן ותאמרנה הזאת נעמי: דות א, יט
 4. ויהי לו שלשים בנים ושלשים בנות שלח החוצה ושלשים בנות הביא לבניו מן החוץ וישפט את ישראל שבע שנים: שופטים יב, ט
 5. ואלה אבי עיטם יִזְרְעֵאל וְיִשְׁמָא וְיִדְבֹשׁ וְשֵׁם אֲחֻתָם הַצִּלְפֹּנִי: דה"א ד, ג
 6. לך ה' הגדלה והגבורה והתפארת והנצח וההודו כי כל בשמים ובארץ לך ה' הממלכה והמתנשא לכל לראש: דה"א כט, יא
 7. בְּזַעֲקָךָ יִצְיָלוּ קְבוּצֶיךָ וְאֵת כָּל־מִי שֶׁאֵי רִוַח יִקַּח הַבַּל וְהַחוֹסָה בִּי יִנְחַל אֶרֶץ יִירָשׁ הָרַקְדָּשִׁי: ישעיהו ח, יג
 8. וימותו גם שניהם מחלון וקליון ותשא האשה משני ילדיה ומאשה: דות א, ה
 9. ויזקים ואנשי כזבא ויואש ושרף אשר בעלו למואב וישבי לחם והדברים עתיקים: דה"א ד, כב
 10. מִצְאֵתִי דָוִד עֲבָדִי בְשֵׁמוֹן קִדְשֵׁי מִשְׁחָתִיו: תהלים פט, כא
 11. וכמו השחר עלה ויאיצו המלאכים בלוט לאמר קום קח את אשתך ואת שתי בנותיך הנמצאות פן תספה בעון העיר: בראשית יט, טו
 12. המה היוצרים וישבי נטעים וגדרה עם המלך במלאכתו וישבו שם: דה"א ד, כג
 13. ותבא בת שבע אל המלך שלמה לדבר לו על אדניהו ויקם המלך לקראתה וישתחו לה וישב על כסאו וישם כסא לאם המלך ותשב לימינו: מל"א ב, יט
 14. וזרעתם את השנה השמינית ואכלתם מן התבואה וישן עד השנה התשיעת עד בוא תבואתה ותאכלו וישן: ויקרא כה, כב
 15. ואכלתם וישן נושן וישן מפני החדש תוציאו: ויקרא כו, י

I Continued discussion about proper commerce

- a Application of vv. 1-2: אוצרי פירות (who hoard produce until price rises), usurers and people who use small מדות
- b Story: שמואל's father would see at proper price when fruit was plenty; שמואל would hoard and then sell at older (lower) price when it was scarce
 - i Reaction: שמואל's father was "better", as a consistent market is better for price stabilization
- c דב: a person may store his own produce, as per ברייתא:
 - i ברייתא: may not hoard staples (e.g. wheat, oil, wine) but may hoard spices
 - 1 Exception: if bought, but what he grows, he may hoard
 - 2 And: in א"י, they may hoard during the 6-7-8th years of שמיטה
 - (a) However: if there is a famine, may store nothing (overly disturbs the market)

II Taking produce out of א"י – even to סוריא (רבי permits from border eparch to border eparch)

- a May not: take out staples
 - i Dissent: ריב"ב allows wine to go out, as it leads to נזות
- b May not: profit from staples in א"י
 - i Challenge: רב"ע profited from wine and oil
 - 1 Answer: re: wine, he held like ריב"ב (no concern if it gets expensive); oil was plentiful in his area
- c Tangent: we may not profit "twice" with eggs
 - i דב/שמואל: either to sell for 200% or to go through two middlemen
- d Note: we may declare public prayer for deflation, even on שבת
 - i Examples (ר' יוחנן): flax clothes in בבב, wine/oil in א"י.
 - ii ד' יוסף: only if a value of 10 is being sold for 6

III Prohibition of leaving א"י

- a Only if: 2 סאות of wheat have risen (to 200% of their normal price) to a טלע
 - i ד"ש: this is only if it's still unavailable in א"י; otherwise, even if the price is סאה for טלע – must stay
 - 1 Narrative support: story of אלימלך, מחלון וכליון who died for leaving א"י (vv. 3-4)
 - (a) Tangent: several אגודות about בעז (identifying him with אבצן) and the death of אברהם (vv. 5-6)
 - 2 Dissent: ריב"ק – there was no food in יהודה at the time; they died for not praying for their generation (v. 7)
- b limitation (ר' יוחנן): if money is available and fruit is scarce; but if money is scarce, may leave even if prices are normal
 - i support: ר' יוחנן's memories of normal prices, yet starvation
 - 1 Tangent: other memories of ר' יוחנן of hunger, of plenty (ר"א adds one here), of "purer" times and of aphorisms related in מדרש בית about relating to non-Jews
- c Tangent: further אגודות relating to רות (vv. 8-13)
- d Coda: interpretation of vv. 14-15 and defining the ברכה of the produce – no סלמנטון (as per ברייתא on v. 15)
 - i Meaning:
 - 1 ד"נ: no worms (supporting ברייתא)
 - 2 ד"ש: no edema (supporting ברייתא)